

Evropská družstevní společnost

Evropská družstevní společnost je třetím druhem přeshraniční obchodní korporace (po evropském hospodářském zájmovém sdružení a evropské společnosti) zřízené v rámci jednotné regulace evropskou právní úpravou a na to navazující národní úpravou. Základ její úpravy je obsažen v přímo aplikovatelném nařízení Rady (ES) č. 1435/2003 ze dne 22.7.2003, o statutu Evropské družstevní společnosti (dále jen „Nařízení“), a navazující směrnici Rady č. 2003/72/ES ze dne 22.7.2003, kterou se doplňuje statut evropské družstevní společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců (dále jen „Směrnice“), která byla do českého právního řádu implementována zákonem [307/2006 Sb.](#), o evropské družstevní společnosti, ze dne 23.5.2006 (dále jen „ZoEDS“). Nařízení i ZoEDS vstoupily v účinnost dne 18.8.2006.

Hlavní principy evropské družstevní společnosti (dále jen „EDS“) jsou dány Nařízením a nelze je tedy žádným (národním) způsobem upravit, resp. omezit. Nařízení do značné míry kopíruje právní úpravu evropské společnosti, což EDS přibližuje obchodním společnostem. V řadě evropských zemích je totiž družstvo řazeno přímo mezi obchodní společnosti. Podle české právní úpravy je však EDS charakterizována jako družstvo, i když v některých výslovně stanovených případech se na něj budou aplikovat i ustanovení akciových společností.

Předmět podnikání, základní účel EDS

Předmět podnikání EDS je omezen Nařízením stanoveným základním účelem EDS, kterým je „uspokojování potřeb členů nebo rozvoj jejich hospodářských a sociálních činností, zejména uzavíráním smluv se členy na dodávky zboží či poskytování služeb nebo na provedení prací takového druhu, který EDS provádí nebo obstarává“. Nařízení dále stanoví, že „účelem EDS může být rovněž uspokojování potřeb jejich členů výše uvedeným způsobem prostřednictvím podpory jejich účasti na hospodářských činnostech v jedné nebo více EDS nebo vnitrostátních družstvech“.

Založení EDS

V procesu založení EDS musí být vždy přítomen tzv. nadnárodní prvek. Zcela nová EDS může být založena (i) alespoň pěti fyzickými osobami s bydlištěm alespoň ve dvou členských státech, (ii) alespoň pěti fyzickými osobami a společnostmi ve smyslu čl. 48 odst. 2 Smlouvy o založení ES a jinými veřejnoprávními nebo soukromoprávními právními osobami založenými podle práva členského státu, které mají bydliště v nejméně dvou různých členských státech nebo se řídí právem alespoň dvou různých členských států a (iii) společnostmi ve smyslu čl. 48 odst. 2 Smlouvy o založení ES a jinými veřejnoprávními nebo soukromoprávními právními osobami založenými podle práva členského státu, které se řídí právem alespoň dvou různých členských států. Nařízení dále předpokládá, že EDS může rovněž vzniknout (i) fúzí družstev založených podle práva členského státu, která mají sídlo i správní ústředí ve Společenství, řídí-li se alespoň dvě tato družstva právem různých členských států a (ii) přeměnou družstva založeného podle práva členského státu, které má sídlo i správní ústředí ve Společenství, pokud má po dobu alespoň dvou let provozovnu nebo dceřinou společnost řídicí se právem jiného členského státu.

Základní kapitál EDS

Minimální výše základního kapitálu EDS činí EUR 30.000 (může být vyjádřen v národní měně nebo v euro). EDS může kdykoliv vydávat další podíly, resp. zpětně nakupovat s tím, že v okamžiku odkupu

dochází k zániku těchto podílů.

Pro zvýšení základního kapitálu nebo snížení základního kapitálu není zákonnou úpravou stanoven žádný závazný postup. Naopak, změna jeho výše nevyžaduje ani změnu stanov, ani zveřejnění.

Členové EDS ručí za závazky EDS maximálně do výše jimi upsaného základního kapitálu. Stanovy EDS mohou upravit i neomezené ručení členů. Ručí-li však členové omezeně, musí obchodní firma EDS obsahovat dodatek „s ručením omezeným“.

Podíly

Základní kapitál je rozdělen do podílů, které jsou ve formě na jméno a jejichž jmenovitá hodnota v rámci jednoho druhu musí být shodná. Stanovy EDS určí minimální počet podílů, které musí být upsány pro nabytí členství v EDS. Jmenovitou hodnotu vydaných podílů lze zvýšit jejich sloučením a naopak snížit rozdělením.

V návaznosti na úpravu ve stanovách EDS lze podíly převádět, a to vždy se souhlasem valné hromady, představenstva nebo správní rady a pouze na členy anebo třetí osoby, které se stanou členy EDS. Účinky takového převodu nastávají až po zápisu do seznamu členů vedeném EDS (viz níže).

Vydávání cenných papírů se zvláštními výhodami

Stanovy EDS mohou rovněž upravit vydávání dluhopisů a jiných než podílových cenných papírů, jejichž držitelé nemají hlasovací práva. Tyto cenné papíry mohou upisovat členové i nečlenové, nezakládají však členství. Jejich držitelům mohou být v souladu se stanovami EDS nebo podmínkami stanovenými při jejich vydání přiznány zvláštní výhody. Držitelé těchto cenných papírů se rovněž mohou scházet na zvláštních shromážděních, stanoví-li tak stanovy EDS. Před přijetím jakéhokoliv rozhodnutí valné hromady EDS souvisejícího s právy a zájmy těchto držitelů je zvláštní shromáždění oprávněno vydat stanovisko, které dají zástupci držitelů na vědomí valného shromáždění EDS.

Vznik členství v EDS

Vznik členství v EDS musí být vždy schválen představenstvem nebo správní radou EDS. Stanovy EDS mohou určit i další podmínky pro vznik členství, Nařízení příkladmo uvádí (i) minimální výši upisovaného členského vkladu a (ii) podmínky vztahující se k předmětu činnosti EDS.

EDS vede ve svém sídle abecední seznam všech členů, včetně jejich adres a počtu, resp. kategorií, podílů. V odůvodněných případech lze z tohoto seznamu pořizovat kopie či do něj nahlížet. Do tohoto seznamu se zapisuje každá operace, která vede ke změně rozložení základního kapitálu nebo k jeho zvýšení či snížení, a to nejpozději v měsíci následujícím po měsíci, v němž došlo ke změně.

Pokud to dovolují právní předpisy členského státu se sídlem EDS, mohou stanovy EDS určit, že osoby, které nebudou vyrábět nebo užívat zboží či služby EDS, mohou být přijaty za členy-investory. Český zákonodárce při přípravě ZoEDS této možnosti nevyužil a členové-investoři nemohou v rámci České republiky působit, neboť ani obecná právní úprava na ně nepamatuje.

Sídlo

Sídlo EDS se musí nacházet na území Společenství. Sídlo lze přemístit do jiného členského státu s tím, že návrh na jeho přemístění musí být zveřejněn v souladu s právní úpravou daného členského státu vztahující se na akciové společnosti. V této souvislosti pro EDS se sídlem na území České republiky platí, že návrh na přemístění zapsaného sídla musí být uložen do sbírky listin a zveřejněn v

Obchodním věstníku. Přemístěním sídla lze měnit aplikaci národního práva členské země, a to bez dopadu na EDS. Členové EDS, kteří nesouhlasili s přemístěním sídla mohou své členství v EDS ukončit a požadovat vyplacení podílů.

Vnitřní struktura EDS

EDS má v souladu s Nařízením následující orgány: (i) valnou hromadu a/nebo (ii) představenstvo a kontrolní komisi a/nebo (iii) správní rada. V závislosti na existenci orgánů uvedených pod (ii) a (iii) se systém řízení EDS nazývá (i) dualistický a (ii) monistický. V případě, že právní úprava některého z členských států nezná některý z těchto způsobů řízení společností, jsou členské státy povinny takovou úpravu zakotvit do svých právních rádu. Česká republika tak učinila v rámci ZoEDS v případě monistického modelu.

1) Dualistický systém

Členy představenstva EDS se sídlem v České republice volí a odvolává kontrolní komise nebo valná hromada, stanoví-li tak výslovně statuty. Představenstvo a kontrolní komise EDS se sídlem na území České republiky musí mít alespoň 3 členy.

2) Monistický systém

Správní rada omezeně řídí a kontroluje EDS s monistickým systémem. Její členy volí a odvolává valná hromada. Vedle správní rady počítá ZoEDS i s předsedou správní rady, který organizuje a řídí činnost správní rady, dohlíží na řádný výkon funkce orgánů EDS a zastupuje EDS v řízení před orgány veřejné moci proti osobám, které jsou členy orgánů EDS. Ustanovení ZoEDS rovněž počítají s funkcí generálního ředitele EDS, který je statutárním orgánem společnosti a přísluší mu jednatelské oprávnění i obchodní vedení EDS. Dobrovolně lze zřídit i pozice pověřeného ředitele, jehož rozsah oprávnění určí správní rada po předchozí dohodě s generálním ředitelem.

Při hlasování na valné hromadě EDS náleží každému členu EDS jeden hlas bez ohledu na velikost jeho podílu. Statuty však mohou stanovit odchylky od tohoto pravidla, umožňuje-li to právní řád členské země, kde má EDS sídlo.

Zapojení zaměstnanců do řízení EDS

Jak již bylo uvedeno výše, zapojení zaměstnanců do řízení EDS je upraveno Směrnicí, která byla do českého právního řádu implementována ustanoveními ZoEDS. Právo na zapojení se rozumí takové postupy podle ZoEDS, kterými mohou zaměstnanci EDS přímo či nepřímo působit na rozhodování orgánů EDS. Příslušná ustanovení ZoEDS stanovují, že právo na zapojení obsahuje: (i) právo na informace a projednání, (ii) právo volit a být volen, jmenovat, doporučovat nebo souhlasit nebo nesouhlasit s volbou nebo jmenováním členů správní rady nebo kontrolní komise EDS. Ustanovení ZoEDS pak dále implementují poměrně složitá pravidla pro participace zaměstnanců na záležitostech rozhodování orgánů EDS, a to zejména v závislosti na způsobu založení EDS.

Závěr

V současné době nelze předjímat zájem a ochotu zakladatelů o společnosti tohoto typu, neboť to je spíše otázkou delšího času. Ze zájmu o ostatní dva typy evropských společností lze však spíše usuzovat, že tento bude minimální. Rozhodně však tyto typy společností umožňují svým zakladatelům vybrat si právní řád členské země, který bude primárně na zakládané společnosti, stran evropského práva, dopadat.

Mgr. Jan Koval, advokát, JUDr. Petra Sochorová, koncipient

Další články:

- [Nový zákon o kybernetické bezpečnosti: co se mění a jak se připravit?](#)
- [Ohrožení pobídek v modelu bez investičního poradenství?](#)
- [Výhrada veřejného pořádku a základní práva dle LZP EU - Otevírá SDEU dveře meritornímu přezkumu?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2025](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2025](#)
- [Návrh Evropské komise na zmírnění pravidel ESG reportingu](#)
- [Vykonatelnost nálezů finančního arbitra v zahraničí, aneb stahující se mračna nad investičními šmejdý](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2025](#)
- [Ochrana advokátní mlčenlivosti a rozhodnutí ESLP ve věci Nezerić proti Bosně a Hercegovině](#)
- [Dosavadní úprava přestupových transakcí v rámci světového fotbalu](#)
- [Mohou banky sledovat uhlíkovou stopu klientů na základě platebních transakcí?](#)